

Les grans potències d'Àsia augmenten el comerç i la inversió a molts països llatinoamericans. És el cas de la Xina, que després de dominar el continent africà ha fixat la mirada a l'Amèrica del Sud, un territori fins ara gairebé exclusiu dels Estats Units i d'Europa.

La Xina ha entrat amb peu ferm a Llatinoamèrica. El mes de maig passat, el president del Brasil, Inácio Lula da Silva, va viatjar a Pequín i, després de reunir-se amb el seu homòleg xinès, Hu Jintao, en va tornar amb un important acord comercial. Durant els deu anys vinents la companyia petrolera brasilera Petrobras subministrarà a la Xina 200.000 barrils de cru diaris en canvi d'uns 10.000 milions de dòlars. Aquest exemple il·lustra el gran interès que té la Xina a expandir el seu comerç cap a l'Amèrica del Sud, un territori que durant el darrer segle ha estat àrea d'influència dels Estats Units i també, tradicionalment, de molts països europeus, entre els quals Espanya, per raons històriques i culturals òbvies.

Tanmateix, l'acord signat entre el Brasil i la Xina no és pas l'única mostra de les ambicions d'aquesta potència asiàtica. Aquests darrers mesos, la companyia Chinalco, un dels gegants de la indústria metal·lúrgica xinesa, ha destinat una inversió de 2.200 milions de dòlars en una mina de coure del Perú, des d'on, gràcies a la construcció d'un nou moll al port de Callao, el més gran del país, els carregaments d'aquest metall seran enviats a la Xina. Així mateix, diverses empreses xineses han comprat accions en explotacions petroleres de l'Equador i Veneçuela, com també ho han intentat a l'Argentina. És el cas de l'oferta de 17.000 milions de dòlars que una petrolera xinesa va fer ara fa dues setmanes per a comprar el 84% del valor d'YPF, la companyia petrolera més important de l'Argentina, controlada per l'espanyola Repsol.

Tot amb tot, la Xina no és pas l'únic país asiàtic que mira d'entrar

Els amics asiàtics

als mercats sud-americans. L'Índia, Rússia i l'Iran també han signat acords comercials amb diversos països de Llatinoamèrica. Tot i que les relacions entre aquestes dues regions del planeta no són noves, hi ha tot d'elements que expliquen el perquè d'aquest creixement. En primer lloc, un dels factors és el relatiu declivi de l'hegemonia política i econòmica dels Estats Units al món; una influència que va arribar al punt culminant durant els anys posteriors a la fi de la guerra freda. Això a banda, els especialistes assenyalen també com a factor determinant el fet que Amèrica del Sud deixés de ser una prioritat per a l'ex-president George Bush, a favor d'uns altres afers, entre els quals es destaca l'anomenada *guerra contra el terror*.

Afinitat ideològica. Ara bé, la raó principal que explica la intensificació de les relacions comercials entre Àsia i l'Amèrica del Sud és l'afinitat política d'alguns dels governs d'aquestes dues regions. Avui dia, la majoria de països del sud d'Amèrica tenen governs d'esquerres, i això, afegit a l'estabilitat política i econòmica que han assolit els darrers anys, fa que puguin escapolar-se com més va més de la influència dels Estats Units i es decantin per aliats fora del continent, preferentment aquells que els són propers des d'un punt de vista ideològic. És el cas de Veneçuela,

que, arran de la mala relació del president Hugo Chávez amb el govern de Washington, ha adreçat la mirada cap al continent asiàtic, cosa que l'ha menat a establir importants acords comercials amb la Xina, Rússia i, fins i tot, amb l'Iran.

N'és un exemple la decisió presa pel Banc de Desenvolupament de la Xina, que ha aportat 8.000 milions de dòlars per tal que diverses companyies xineses puguin invertir a Veneçuela, sobretot en explotacions petroleres. S'escau que, ara per ara, els Estats Units són el principal comprador de petroli de Veneçuela, fins al punt que un 10% de les importacions de cru nord-americanes en provenen. Això ha empès el president Chávez a intentar posar fi a aquesta dependència dels Estats Units i a augmentar les relacions amb la Xina. De la mateixa manera, Veneçuela ha procurat enfortir els lligams amb Rússia, tot i que fins ara el principal interès comercial del govern rus amb Llatinoamèrica ha estat la venda d'armes. Veneçuela, per exemple, els darrers cinc anys ha destinat un total de 4.400 milions de dòlars a la compra d'armes russes. Fins i tot, el Kremlin ha ofert un crèdit de 1.000 milions de dòlars a Hugo Chávez perquè aquest, tot i la caiguda del preu del petroli, pugui continuar comprant armes a Rússia.

L'Iran, d'una altra banda, sota la presidència de Mahmud Ahmadinejad, ha obert ambaixades a diversos països sud-americans, com ara Colòmbia, l'Equador, Nicaragua, l'Uruguai i Xile, i ha viatjat a la regió dues vegades. A Veneçuela, un país que ha donat suport al programa nuclear iranià en el marc de les Nacions Unides, l'Iran ha signat un acord de col·laboració per a fabricar tractors i automòbils, i també per a construir habitatges per a la gent més necessitada. Això a banda, a principi d'aquest mes el govern iranià va oferir al bolivià un préstec de 280 milions de dòlars i la promesa d'invertir 200 milions més en la construcció de dues fàbriques de ciment. A més, el president Ahmadinejad ha promès 1.000 milions de dòlars d'ajut a Nicaragua i ha presentat un pla per a invertir a la indústria petrolera de l'Equador.

Els presidents de l'anomenat G5 de les potències emergents, format per Sud-àfrica, el Brasil, Mèxic, la Xina i l'Índia, fotografiats durant la cimera que van dur a terme a Mèxic l'any passat.

Recels a Washington. Per aquesta raó el reforç de les relacions comercials entre l'Iran i alguns països de Llatinoamèrica –la majoria hostils amb els Estats Units– ha suscitat un gran recel al govern de Washington, com també entre les files de l'oposició republicana. No fa gaire, la secretària d'Estat nord-americana, Hillary Clinton, va haver d'admetre que la Xina i l'Iran es convertien en un element perturbador de les relacions comercials que els Estats Units han tingut durant dècades al continent sud-americà. En aquest sentit, no és menys preocupant per als Estats Units la relació del govern iranià amb presidents radicalment antiamericans, com el veneçolà Hugo Chávez, el bolivià Evo Morales o bé el nicaragüenc Daniel Ortega.

Mentrestant, el règim xinès, després del seu desembarcament reeixit a l'Àfrica, on acapara pràcticament el comerç i l'explotació de recursos energètics a la majoria de països, assegura que el seu interès a l'Amèrica del Sud és purament econòmic i que no respon

a cap mena d'estratègia geopolítica. De fet, molts països occidentals veuen amb temor que alguns de llatinoamericans enforteixin els lligams amb potències asiàtiques que tenen un compromís dubtós amb els valors democràtics, com ara la Xina, Rússia i l'Iran. El principal temor és que la influència d'aquests països pugui entrebancar el

fer un tomb a la situació. El comerç de mercaderies amb la Xina i l'Índia ha permès que, de mitjana, Llatinoamèrica hagi crescut a un ritme del 5,5% els darrers cinc anys. En aquest mateix període el comerç de la Xina amb l'Amèrica del Sud ha tingut un increment anual del 40%. Tot i que el desembarcament de la Xina a

Els Estats Units consideren que la Xina i l'Iran són un element perturbador del comerç a Llatinoamèrica

camí cap a la democràcia que han emprès des de fa pocs anys la majoria de països sud-americans.

Sigui com vulgui, l'Amèrica del Sud continua essent un territori dominat comercialment pels Estats Units i Europa. Això no obstant, els indicadors econòmics mostren que hi ha una colla d'actors nous a la regió potencialment capaços de fer

l'Amèrica del Sud no és comparable amb la situació que viu l'Àfrica –on el fet que els xinesos siguin gairebé els únics inversors fa parlar fins i tot d'una nova forma de colonialisme–, les llums d'alarma s'han començat a encendre tant als Estats Units com a Europa.

Xevi Camprubi